

P. (Paul) Otter

Gerechtsdeurwaarder, Social Responsibility Officer en Design Researcher in het SyncassoLab.

Wat brengt de toekomst voor schuldhulp en gerechtsdeurwaarders?

Bij mijn voordeurgesprekken vraag ik altijd of er andere schulden zijn. Want bij meerdere, problematische, schulden zie ik vaak een aantal symptomen. Verschillende invorderaars weten vaak niets van elkaars acties en proberen ieder voor zich te incasseren. De betrokken burger is het overzicht kwijt en leeft als het tegenzit onder het bestaansminimum. Dat gaat veranderen als het aan de staatssecretarissen van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Justitie en Veiligheid ligt. Zij stuurden in oktober van dit jaar een voorstel aan maatregelen aan de Tweede Kamer waarin staat hoe ze problematische schulden willen gaan terugdringen.

Voordeurgesprekken

Voor de niet-deurwaarders onder ons: bij ongeveer 1/2 tot 1/3 van de huisbezoeken vindt er een gesprek plaats. In andere gevallen is de schuldenaar bijvoorbeeld niet aanwezig. Is er een gesprek, dan vragen we actief of er meer schulden zijn. In ongeveer 5% van de gevallen blijken er problematische schulden te zijn. Vaak blijkt het ontbreken van overzicht en coördinatie tussen de diverse invorderaars een grote factor te zijn in het ontstaan van die problematische schulden.

Aankomende maatregelen

Eind juni presenteerde (toen nog) Minister Schouten het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) problematische schulden aan de tweede kamer. Dit onderzoek IBO analyseert het probleem van problematische schulden en doet concrete suggesties voor maatregelen voor het voorkomen en oplossen van problematische schulden om daarmee maatschappelijke kosten te voorkomen. Ik ga hieronder op twee van deze maatregelen in. Het integraal schuldenoverzicht en de eerlijke verdeling van de afloscapaciteit.

1. Een integraal schuldenoverzicht

Het IBO stelt een integraal schuldenoverzicht voor om mensen te helpen om meer grip en overzicht te krijgen op de persoonlijke financiële situatie. Het ontbreekt

schuldenaren namelijk vaak aan overzicht. Hoeveel schulden staan er open en bij wie?

Een goed overzicht is voor iedereen belangrijk. Niet alleen de burger maar ook voor de schuldeiser, de invorderaar of de schuldhulpverlener. Het voorkomt kansloze invorderingsacties, escalatie van de schulden, maatschappelijke ellende en kosten en frustratie van de betrokkenen.

Door inzicht te geven in de schulden kan er sneller geschakeld worden naar de schuldhulpverlening. Die kunnen vervolgens sneller handelen en alle schuldeisers benaderen om afspraken te maken om de problemen op te lossen. Het schuldenoverzicht is ook essentieel voor coördinatie. Niet het individuele belang van de verschillende schuldeisers maar juist het gemeenschappelijke- en maatschappelijke belang moet voorop staan. Incasseren als die mogelijkheid er is en alleen kosten maken als die betaald kunnen worden. Zijn er meer schulden en wil betrokkene (nog) geen schuldhulp? Dan kan de betaalcapaciteit eerlijk gedeeld worden. Zo worden extra kosten voorkomen én kan er informatie geboden worden over schuldhulp, en misschien zelfs toch nog een doorverwijzing naar schuldhulp in de buurt.

2. Eerlijke verdeling afloscapaciteit

Het kabinet benoemd als maatregel ook het invoeren van een collectief afbetalingsplan. Dit draagt bij aan een eerlijke verdeling van de afloscapaciteit over alle schuldeisers. In 2025 komt het kabinet met een voorstel waarin meer details over dit plan staan. Ik kom in de praktijk vaak tegen dat er een loonbeslag is gelegd terwijl er meer onbetaalde rekeningen en schuldeisers zijn. Door het loonbeslag heeft betrokkene geen afloscapaciteit meer. De beslagvrije voet die hij nog wel ontvangt is noodzakelijk voor zijn levensonderhoud en geeft geen ruimte voor aflossing van andere schulden. Schuldeisers en invorderaars weten nu niet hoeveel schulden er zijn en tasten in het duister of er betaald kan worden. Zowel het overzicht als het invoeren van een collectief afbetalingsplan kunnen dit probleem oplossen en daardoor het bestaansminimum beter borgen.